

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 40.

Sobota 19. maja 1928.

Leto III.

Kitajska meščanska vojna.

Že nad leto dni se vrši v veliki kitajski republiki meščanska vojna. Leta 1911. je bila razglašena republika. Vlada v Peking pa je bila preslaba, da bi obdržala vajeti v svojih rokah, tako da so posamezni kantoni, oziroma province, ravnali vedno samostojneje. Ugled glavnega mesta Pekinga so varovali le zgodovinski in verski spomini in pa tujezemski imperialisti, ki so rabili neko politično in tudi gospodarsko oporišče za svoje vgnezenje po obširni državi.

Boj proti tujcem na Kitajskem traja že več desetletij, ki je pa že večkrat imel slab konec za Kitajce. Sedanja meščanska vojna je bila iz početka tudi povsem nacionalistična, ki je idejno šla za tem, da se izžene tujce in odvzame tujim državam vse privilegije, po katerih so njih kolonije država v državi. Kolonije ino- zemcev so popolnoma neodvisne v svojem delovanju in jih ne vežejo niti kitajski zakoni.

V meščansko vojno se je vmešala tudi Rusija, hoteč proklamirati na Kitajskem sovjetje. Rusija je sicer najbližja in najmočnejša sosedja Kitajske, vendar ni računala s tem, da ima Kitajska dve izraziti vrsti prebivalstva, in sicer bogate Kitajce in povsem izčrpano siromašno prebivalstvo, ki nalog sovjetov ne more doumeti in se ne boriti za delavsko republiko. Na drugi strani pa je bogata še fevdalna buržuazija, ki je kmalu spoznala, kam vodi taka revolucija, kakršno hoče Rusija.

Iz tega razloga je buržuazija pričela sodelovati v meščanski vojni,

se naslonila na tuje imperialiste in izpodkopavala teren nacionalistično-komunistični vojski s tem, da ji je odzela pomočke in hujskala proti njej.

Kitajska buržuazija je koncentrirala s pomočjo angleških imperialistov svoje moči v južni Kitajski ter prodira proti Peking. Poročila pravijo, da so severne čete že zapustile Peking in beže proti Mančuriji.

Jasno je skoraj, da je usoda kitajske meščanske vojne zapečatenjena zaenkrat v trenutku, ko dobe južne čete Peking v svoje roke, ker bodo izrabile ves zgodovinski ugled tega mesta v svojo korist ter ustvarile močan gospodarsko-politični center, pod katerim bo še enkrat zaječala izmučena Kitajska.

Posamezne vojne operacije proti novemu režimu bodo polagoma propadle, ker ne bodo imele za vojevanje potrebnih sredstev in tudi ne prave moralne opore ne doma ne v Rusiji.

Vsekakor pa je sedanja kitajska meščanska vojna ali revolucija znatnega zgodovinskega pomena. Žal je sicer velikih žrtev vojne, žal žrtev, ki jih je ob raznih prilikah pomorila kapitalistična soldateska, ali tudi ta vojna pospešuje razvoj, ta kri, ki je tekla, mora roditi spoznanje med narodom, zlasti med onim narodom, ki ga je zatiral dosedanj režim in ki ga izkorišča morda še hujši režim, ki na Kitajskem očitno prihaja do vpliva in zmage. Tudi kitajski narod bo moral po potih, po katerih hodimo mi.

Laskavi pokloni ministru na razpoloženju g. dr. A. Gosarju.

Takih slavonspevov kakor jih pojo krščanskemu socialcu g. drju A. Gosarju v svojem glasilu slovenski hišni posestniki, menda še ni prejel iz lepa noben politik. Ne čudili bi se tem slavonspevom, če bi veljali meščanske politiku, toda g. dr. Gosar je po svojih lastnih izjavah krščanski socialc, ki bi moral biti vsaj nekaj bliže tistemu delu pristašev v klerikalni stranki, ki se nazivlje krščanske socialce in ki imajo v nasprotju z meščanskim klerikalizmom kot delovna plast vendarle tudi svoje delavske interese. Ali v tem primeru mu ne pojo slave krščanski socialci, ampak hišni posestniki, ki urbi et orbi razglašajo, kako imenitno je dr. Gosar zastopal njih interese.

Hišni posestniki odločno izjavljajo, da je g. dr. Gosar izdelal zanje najugodnejši predlog glede zaščite stanovanjskih najemnikov. Zlasti pa povdarjajo, da je bil dr. Gosar sploh za odpravo stanovanjske zaščite, češ, da bo šele tedaj prenehala stanovanjska beda, ko dobe hišni posestniki popolno svobodo in je zahteval le maksimiranje cen stanovanj po nekaterih krajih. (G. dr. Gosar je pa pri tem pozabil, da so danes socialne razmere delavstva take, da bi visokih stanarin ne zmagovalo. Maksimiranje cen pa bi draženja stanovanj ne oviralo, ker bi stranke skrivaj dražile stanovanja in bi nastalo pravo veriženje s stanovanji. Op. ur.)

Dr. Gosar je bil torej za odpravo zaščite stanovanjskih najemnikov. Hišni posestniki potrjujejo to s temi besedami: »Dobro vemo, da g. mi-

nister ne rabi priznanja in zahvale od naše strani, vendar smo smatrali za našo sveto dolžnost, da smo mu na zadnjem občnem zboru I. družva hišnih posetnikov v Ljubljani izrekli najtoplejšo zahvalo za tako odkritosrčno in neustrašeno izjavo.«

Narodna skuščina je kljub stališču g. dr. Gosarja vendarle vsaj deloma zaščitila stanovanjske najemnike, čeprav zaščita ni niti senca predloga, ki ga je stavil naš poslanec sodr. Petejan v narodni skupščini. Narodna skupščina, o kateri pravimo, da je nazadnjaška, je torej še vedno bolj socialna kakor slovenski krščansko-socialni politik.

Hišni posestniki pripovedujejo dalje, da jim je dr. Gosar izjavil, da ne čuti potrebe, podaljšati zaščito stanovanjskih najemnikov in povdaril, da absolutno ne bo ukrenil ničesar, predno se ne bi posvetoval z organizacijo hišnih posestnikov, oz. jim bo dal načrt v izjavo. Nato nadaljuje glasilu hišnih posestnikov:

»Zato nas je kakor strela z jasne- ga neba zadelo dne 23. marca časopisno poročilo, da je poslanec Petejan stavil v Narodni skupščini predlog, da se stanovanjski zakon podaljša do 31. marca 1919, pri tem pa seveda dosedanja zaščita na škodo posestnikom izdatno razširi. . . . Vsak minister bi bil predlog opozicijskega poslanca, kakor vedno in povsod običajno, odklonil in to tembolj, ker tako važnega predloga minister nima pravice sam sprejeti in odobriti, temveč mora prej dobiti dovolje-

nje ministrskega sveta. Ker pa je že v naši Narodni skupščini vse navzkriž in narobe, se je tudi v tem vprašanju prigodil neverjeten slučaj, da je minister stal ter odobril nujnost Petejanovega predloga. S tem nesrečnim trenutkom je bila usoda stanovanjskega zakona prvič zapečaten in šlo se je edino za tem, koliko zamoremo še zbiti. . . .« itd.

Nato razpravlja glasilu hišnih posestnikov obravnavanje predloga v odseku in pravi, da so imeli poslanci pri razpravi samo kroglice volilcev v mislih. Seveda ne pozabi udrihati tudi po s. Petejanu, ki je v aktualnem trenutku posegel vmes s svojim predlogom za zaščito stanovanjskih najemnikov.

Omeniti moramo še dva momenta, ki sta izrečena v glasilu hišnih posestnikov in ki ju je podpiral tudi g. dr. Gosar. Ta dva momenta sta:

1. Stališče dr. Gosarja in hišnih posestnikov je, da naj javnost da privatnikom kapital in ugodnosti, da si zidajo hiše.

2. Da se skrb za brezstanovanjce

naloži občinam, ne da bi se jim dalo za to potrebna sredstva.

Dr. Gosar in pa hišni posestniki so pa proti temu, da bi občine zidale stanovanjske hiše.

Tu torej zagovarjata dr. Gosar in društvo hišnih posestnikov stališče, da mora javnost podpreti privatno lastnino, namesto, da bi se zlasti krščanski socialc dr. Gosar postavil na stališče komunikacije stanovanj, ker je to v prid občinam in splošni socialni povzdigi.

Iz vsega tega je jasno razvidno, da je dr. Gosar s svojim klubom Slovenske ljudske stranke stopil odločno na stran tistih, ki so jim socialne razmere neznane in ki imajo interes podpirati posestniške sloje več ali manj iz javnih sredstev na račun splošnosti, nikakor pa ni za to, da bi se ustvarjala obča dobra na račun splošnosti. S tem svojim nastopom je krščanski socializem jasno dokazal, da se v bistvu prav nič ne razločuje od meščanskih strank, ki so se vedno borile tudi proti komunalni ali drugačni socializaciji splošnih dober!

Mezdno gibanje v tovarni „Titan“ v Kamniku.

Pod tem naslovu prinaša »Slovenec« z dne 15. maja članek, v katerem je vse polno laži. Člankar se zaletava v mene, da nisem dovoljno informiral zaposlenih delavcev, ter da ono nima jasne slike o položaju.

Kovinarji, pozor! Bodite oprezní, klerikalna gospoda hoče ribariti v kalnem. Hočejo zasejati med delavce strah pred štrajkom. Hočejo, da bi podjetniki še nadalje lahko brezvestno kršili kolektivne pogodbe. Navaja, da je bilo navzočih na shodu samo 120 delavcev od 270 zaposlenih. S tem hoče reči, da so bili ostali 150 na klerikalnem zborovanju na Holmcu, kjer so se na božji poti zahvalili za dobrote, ki jih prejemale v tovarni »Titan«. S temi 150 pa hoče tudi opozoriti vodstvo podjetja, da se delavcem še predobro godi in da naj vztraja na svojem odklonilnem stališču.

Vi brezvestni sleparji! Vi, ki dan za dnem učite delavca samo »Delaj in moli!«, zaslužek boš pa prejel v nebesih, ali ni značilno to, da se je kolektivna pogodba kršila baš pri onih delavcih, ki vedno čepe v cerkvi in delajo intrige proti lastnim delavcem?! Tako pljuje v skledo ta klerikalna gospoda svojim lastnim somišljenikom. Nasprotno pa moram pribiti, da je bilo zborovanje jako dobro oibskano. Dokaz temu, da so bili prostori premajhni in da so delavci stali na prostem.

Res pa je, da nisem na shodu videl kamniškega mežnarja, res je tudi, da nismo nesli spomenice blagosloviti klerikalnemu tajniku g. Gajšku. Res je, da če bomo napovedali stavko, da ne bomo prosili, da se nas žegna, tako kot se je bívše avstrijske soldate, ki so potem vseeno vojsko zgubili.

Smo bojovna organizacija, ki zna držati svojo besedo. Mi smo že nešteto stavk vodili, ali pri vsaki stavki se je pokazalo, da so bili baš klerikalci oni, ki so padli štrajkočim v hrbet, tako tudi pri zadnji stavki v Lescah.

Voditi stavke, baš ni tako prijazno, kakor farbat siromašne viničarje ali pa revne delavke v tovarni »Štóra«, kjer so upravni svetniki gospodje dekani.

Hinavsko priliznjeno v članku navaja, da beležijo samo kot kronisti, v resnici pa opravljajo gnusni posel špijona, namenoma ustvarjajo malodušje med izkoriščanimi delavci, da bo podjetnik imel lažje delo, da bo lažje izprešal zadnjo kapljo moči.

Zato je edini pogoj zdravega in treznega delavskega pokreta, da delavec napove neizprosno boj klerikalizmu in njegovim podlim špijonom. Ako se delavec hoče osamosvojiti, se mora prvo osvoboditi klerikalizma in vsega kar je z klerikalizmom skupnega.

Vinko Vrankar, oblast. tajnik SMRJ.

Kaj moremo — če hočemo!

Sodrug nam piše: Premajhen je naš list, da bi mogli napisati in večkrat ponoviti vse to, kar bi bilo tako zelo potrebno. A li s tem, da rečemo — majhen je naš list — hočemo reči, zelo majhno je naše orožje v borbi proti meščanskim strankam, sovražnikom delavskega pokreta.

Že pri tem vprašanju se moremo ustaviti, ker ne moremo preko njega. Orožje našo je slabo in še tega je malo; armada je ogromna, ki se pušča preganjati od peščice dobro organiziranega in do zob oboroženega sovražnika. Ali temu ni pomoči?

Sodrug, pomoč je v nas — zato ne

pozabimo: brusiti svoje orožje, da bo cela ogromna delavska armada izvežbana in oborožena ter pripravljena z navdušenjem sprejeti boj proti nasprotnikom.

Poglejmo nekoliko dalje! Nezačudenost, jok in stok, obup, strah pred bodočnostjo in vse to, ker ni zavednega, ker imamo samo zavedne sužnje in ker je moderno suženjstvo še mnogo hujše od staroveškega. Delavec, uradnik, rokodelc strada in gara — če se obleče, je dolg — plača davek — je dolg, si kupi kruh, je dolg in sam dolg, katerega ne ve ne on ne drugi — kdo in kdaj

ga poravna. Misli na starost — je obup — misli na bolezen — obup, ker še zdrav ni krepak, ne more živeti. Ali to pri vseh ni enako. Kolikšne zakladnice žita imajo bogatniki, ki špekulirajo z njimi, delavec poleg njih pa strada; kolikšne skladovnice kuriva, ko delavec prezebava na delu, doma pa njegova družina. S tresočo roko plačuje davke, kapital se množi — milijonarji se množe in vse to od tvojega garanja in stradanja in po tvoji volji.

Ce hočemo, moramo prav spozna-

ti samega sebe in zaupati v sebe, pa bomo zmage sigurni. Pripravimo si boljše bodočnost. Ni več časa, da samo razmišljamo, kje si bil, kaj si delal, ampak kje boš in kaj boš delal!

Pojdi od moža do moža; povej mu, da bo boljše, čim bomo vsi enako hoteli. Podpirajmo povsod in vsikdar naše delo za socialistično zmago, ne čakajmo na druge, dajmo drugim sami vzgled — in svet bo naš.

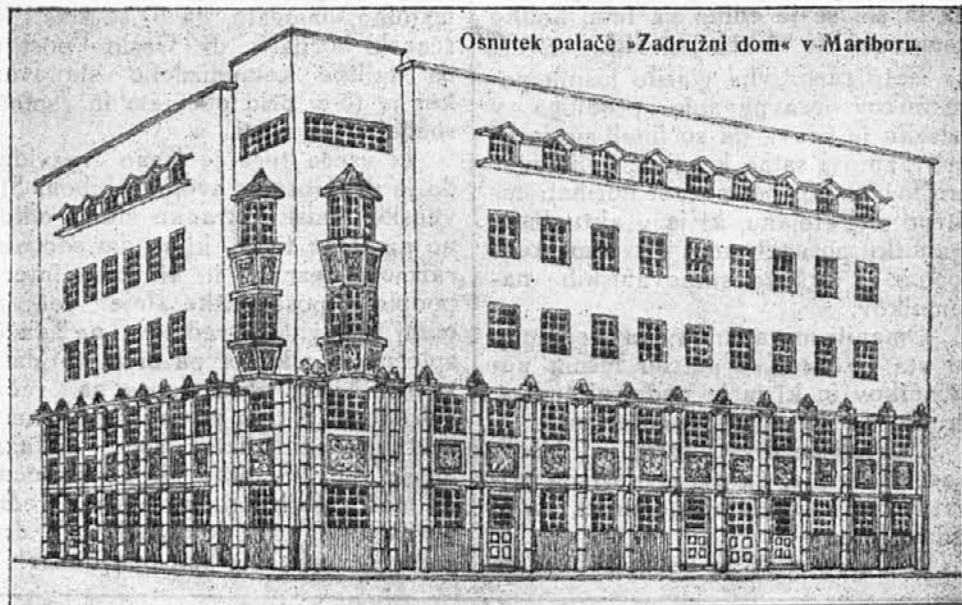
Vsak bodi apostol za socializem. Kdor se bo protivil, vedi, da je naročen rušitelj naše obdočnosti. R. Č.

Za „Zadružni dom“ v Mariboru.

Pred kratkim smo poročali o stavbni zadrugi »Zadružni dom« v Mariboru, ki so jo ustanovili marljivi mariborski zadrugarji. V zadnjem »Uradnem listu« je razglašen vpis naše zadruge v zadrugi register.

Načelstvo zadruge sestoji: Predsednik je s. Fischer Franc, podpred-

sednik Grčar Viktor, bivši mariborski župan. Člani načelstva so ss.: Rupert Ingolič, predsednik Hranilnega in posojilnega društva delavcev v Mariboru, Adolf Jelen, upravnik »Delavske Politike«, Ivan Krajnik, občinski svetnik, dr. Tone Pernat, odvetnik in vodja naše tiskarne Josip Ošlak.

Osnutek palače »Zadružni dom« v Mariboru.

Danes prinašamo tudi skliko za veliko in moderno stavbo, ki jo namerava zadruga graditi na stavbišču Ljudske tiskarne v Sodni ulici. V tej palači je predvidenih 20 stanovanj, 10 pisarn, tiskarniški prostori in velika dvorana s podzemno restavracijo.

Opozarjamo delavstvo in ostale organizacije, da prično pristopati k zadrugi.

En delež stane 1000 Din in se lahko plačuje v obrokih pri blagajniku zadruge s. Oslaku v Ljudski tiskarni.

Štrajk avstrijskih rudarjev.

V Avstriji imajo veliko železarsko družbo pod imenom »Alpina Montanska družba«, ki je največje privatno podjetje in ki je tudi v stari Avstriji igralo največjo vlogo na gospodarskem polju. To je velekapitalistično podjetje, ki ima deset-tisoče delavstva in uradništva zaposlenega.

Ta družba je nekaka država v državi, ki je od nekdaj na zelo slabem glasu glede ravnanja z delavstvom, ki se ne briga za zakone, ki

niso njej v korist in se ji ni treba bati, da bi jo kak minister socialne politike ali sploh kdo od buržajske vlade nameraval za to nadlegovati, če ona namreč zakone, ki bi naj ščitili delavstvo, tepta z nogami.

Pred približno enim tednom je v Hüttenbergu na Koroškem izbruhnil štrajk rudarjev v železnem rudniku gorej imenovane družbe. Ta štrajk se deklarira za političen štrajk in to tudi je do neke mere.

Zgodovina zaznamuje v zadnjem

pol stoletju na deset, morda na stotisoče štrajkov, toda od teh je bilo malo štrajkov politične naravi. In če bi kdo mislil, da alpinsko-montanski delavci štrajkajo morda samo iz gole kaprice, ker so mnogo bolje organizirani kot so na žal naš, ali pa zato, ker imajo 44 odstotkov poslancev v parlamentu, bi se motil. Ti delavci prenašajo takšne šikane ter zatiranja od strani delodajalca, da so bili prisiljeni seči po samoobrambi.

Družba namreč sedaj prakticira isto kot naši podjetniki, da preganja namreč delavske zaupnike. V Avstriji imajo obratne svete, za katere postaja poseben zakon (Betriebsrätegesetz), po katerem imajo obratni svetniki mnogo večje pravice kot navadni zaupniki. Toda montanska družba se ne briga za zakone, ona kratkoma ne dopušča, da bi obratni sveti svoje funkcije uspešno izvrševali in če ji delajo pregla-

vice, jih kratkoma odpusti, četudi je to po zakonu zabranjeno. Družba pa preganja tudi ostale delavske zaupnike ter funkcionarje strokovnih ali političnih organizacij.

V resoluciji, ki je bila sprejeta na shodu v Hüttenbergu, se naštevajo v nebo kričeče stvari, kako družba sistematično odpušča dobro kvalificirane delavce, ki so socialisti in na njihova mesta nastavlja »heimverovce«, četudi niso ničesar sposobni. Družba se tudi po svojih uradnih aktivno vmešava v volitve in druge politične akte.

Direkten povod štrajku pa je bil, da je družba degradirala 10 starih kopačev na vozače, kar pomeni zmanjšanje na zaslužku od 30 do 40 odstotkov.

Štrajk se sedaj širi in bo bržkone objel vsa družbina podjetja. Delavci so segli po samopomoči, ker jih država ne ščiti!

Dnevne novice.

Slovenska kultura — gledališče — umetniške doklade.

Ljubljana se razburja. Beograjska porodica je delegirala v Ljubljano posebnega odposlanca, ki naj ugotovi, kje tiči vzrok krize ljubljanske drame in opere. Odposlanec je marsikaj ugotovil; dotaknil se je vsega mogočega, razen — **umetniških doklad.** Ni pozabil nanje, ampak izjavil je, da ni treba pregledati — **knjig vodstva.** Efekt tega je bil, da je del meščanskega časopisja (klerikalnega) pozval drugi del na boj z: »Auf biks!« In posledica je, da »Slovenec« prikriva, kakšne **umetniške doklade** so prejeli **neumetniki** pri gledališču. Tako je baje neka oseba prejela **poleg plače okroglih 180.000 Din** letnih umetniških doklad. Če računamo prav, je to **samo 15.000 Din** mesečno. To je plača 15 delavcev, ki imajo številne rodbine. K vprašanju ljubljanske drame in opere pa sledeče: Ako je obstoj drame in opere odvisen od izplačila umetniških doklad, potem je bolje, da se gledališče zapre. Ne odrekamo nikomur pravice do eksistence, smo za to, da se članom drame in opere omogoči s **primerno** dobro plačo eksistenco, odklanjamo pa, da si par oseb lasti pravico do dvojnih ali trojnih prejemkov na račun slovenske kulture. Mislimo pač, da kultura ni naprodaj v žakljih, temveč, da je to stvar ustvarjajočih umetnikov, ki grade na idealih in ne na denarju — prejemkih.

Pred nemškimi volitvami. Volilni boj gre h koncu. Isti se je vršil večinoma mirno, ker stranke ne gredo na nasprotniške shode, razen fašistov in komunistov, ki skušajo shode razbijati. To sta dve stranki,

ki imata strah, oziroma slabo vest. Komunisti so pomagali Hindenburgu na konja. V socialističnih krogih se z gotovostjo računa, da bo stranka pridobila najmanj 15 mandator, kar pomeni 900.000 glasov več, ki se bodo pridružili dosedanjim 8 milijonom. Pričakuje se nadalje, da bodo centrumaši in demokrati precej enako močni prišli nazaj v parlament. Nadalje bodo nacionalci nekaj, a »Hakenkreuzlerji« vseh vrst precej izgubili. Ne more se pa zlahkoto prorokovati, kako bo nemška ljudska stranka odrezala. Kar se komunistov tiče, med katerimi se bije hud bratomorni boj, ki pa se je zadnje dni nekoliko zalimal, ker so se trockijevci podvrgli, se ne bo treba čuditi, če bi stranka končno pridobila kakih 10 mandator, kar bi bilo pripisati na račun vlade. Težki mezdni boji, brutalna izprtja, tendenčni procesi in pa Kendelljeva prepoved organizacije rdečih »Frontkämpferjev«, vse to bo šlo komunistom v prilog, medtem ko se je sprva pričakovalo, da bodo izgubili mandate. Iz stališča proletarijata je obžalovati, da ni delavstvo enotno v smislu nauka velikega mojstra Marxa. — V Nemčiji je volilni boj za delavsko stranko pod današnjimi razmerami izredno težak, ker je Nemčija kljub težkim udarcem svetovne vojne in pa bremenom, ki so ji bile z mirovnimi pogodbami naložena, danes ena najbolj konsolidiranih ter urejenih držav na svetu. Zato bo mogla socialistična stranka samo korakoma napredovati.

Dvojna mera. Pri ljubljanski politiki je v praksi, da sestradanega de-

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

16

Drugo poglavje.

1. Klub.

Cesta. Široka, lepa cesta. Na vsaki strani visoke hiše. Ob križišču dvoje mogočnih z velikimi okni. Vsaka ima svoj vrt. Kostanji, breze, lipe. Vse je ograjeno z visokim plotom. Pri eni z železnim, pri drugi z zidanim. Le vmes na eni strani malo mešanega plotu, da lahko vidiš obsežnost vrta. Pravzaprav samo veliki travnik. Le tu pa tam kako drevo. Na notranji strani ob zidu, pot, okrogla večna pot. (Nikogar ni na tej poti. Pa bodo prišli. Že jutri.) Kakor dvoje vojašnic stojita hiši z visokimi plotovi. Ali pa kakor jetnišnici. Pri oni z velikim vrtom so pritlična okna zamrežena. Kakor v ječah. Gosto. In siva je, kakor so navadno strahotno vse sodnije in jetnišnice. Druga pa je rjava. Ni še ravno prestara. V najboljših letih. Troje velikih vrat vodi v njeno okrilje. Velikih s steklenimi okni zamreženimi z železnimi ornamentami. Samo srednja vrata so odprta. Trenutek za trenutkom izgine kak mlad človek, študent, skozi nje v notranjost. Najprej aula z močnimi stebri in črnimi oglasnimi deskami. Pozor! Nove naredbe ministrstva prosvete. Odloki ravnateljstva. Nov disciplinarni red. Vsako leto nov, drugačen. Lani je bilo kajenje študentom dovoljeno. Letos so ga zabranili. Študentje pa so mladi ljude in imajo upanje, kakor pristaši te ali one danes zapostavljene stranke. Drugo leto, mogoče že med letom, pride nov prosvetni minister in kajenje bo spet dovoljeno.

Karcer so tudi odpravili. Včasih vendar napravi ta ali oni minister kaj pametnega. Tako so menili študentje, ko je bil karcer odpravljen. Zdel se jim da je zastarel, reakcionaren in avstrijski. Pod Avstrijo so ga imeli. Zato je bila že davno dolžnost Jugoslavije, da je sramotno odbredbo o karcerju odpravila. Na predlog izkušenih pedagogov (visoko spoštovane pleše, učeni ščipalniki, kopica neprebranih pedagoških knjig itd.) pa je bil karcer letos ponovno kanoniziran. Študentje kritizirajo, zmerjajo direktorja in profesorje. Avstrofili, reakcionarji, črnožolta in SHS pedagogika sta se združili. Živela Avstrija! Živela Eshaezija! — O, tudi študentje so politiki!

Na pročelju, velikem, kakor na oprsu kakega širokoplečatega generala kolajne ali na pedagoški suknji Franc Jožefov križec za civilne zasluge, se bleste črne velike črke: Drž. gimnazija. Dež jih je že po štirih letih obstoja SHS precej izpral. Ravnatelj se pritožuje, da je kredita malo. Treba je štediti. Zato še vedno napis v slabi, od dežja zmoceni, raztekli barvi. In zakaj za njimi starši kakor s pajčolanom slabo zakrito . . . K. k. Staatsgymnasium. Niti ni treba preveč napenjati oči. Razložno, slabo prebarvano. K. k. Staatsgymnasium. Da. Avstrija je imela več kredita za barvo. Napis je močne barve. Še vedno. Preteklost se blešči iz našega zavoda. (Tudi v njem, v profesorjih je je še zelo veliko.) V kapeli, tam v drugem nadstropju, kjer se vsako nedeljo zbirajo pri šolski službi božji ter poslušajo pridige suhega profesorja Klinca in majhnega, debelega dr. Kramarja. Tudi tam, v tisti kapeli, v kateri prebiva bog sam, še ni vse v redu. Na stropu v vsakem kotu živo blešči lep, ornamentalno dovršen avstrijski orel v grbom. Rdeče-belo-rdeče . . .

Gott erhalte, Gott beschütze unsern Kaiser, unser Land . . . Nekoč je bilo že v časopisu. Lani, ko je Leo povedal železničarju, pri katerem je stanoval. Železničar je bil naroden in je dal v časopis notico o avstrijskih orlih v kapeli jugoslovanske državne gimnazije. Sramota, trikrat sramota . . . Pa se ni nič spremenilo. Štiri leta po SHS že gnezde, naj še gnezde naprej. Ravnatelj nima kredita za spelavanje avstrijskih roparskih ptic. Sedaj se nihče več ne briga zanje. Ze mora biti tako, če se oblast ne zmeni zanje. Naj gnezdi in valijo bogu, ljudem in Jugoslaviji na čast. Mogoče bodo še kaj zvalili . . . Študent mora na koncu konca molčati, držati jezik za zobmi, brigrati se za šolske knjige in ne za avstrijske orle. Premlad je še, da bi kritiziral pota gospodov. Povedali so sicer navdušenemu narodnjaku profesorju veronauka, rdečeličnemu dr. Kramarju, ki se je strašno jokalo na prižnici ob smrti slavnega cesarja Franca Jožefa in ob smrti I. jugoslovanskega kralja Petra Osvoboditelja.

»Bo že. Težko je priti do njih. Umetniško delo so. Kreditov ni. Sicer pa to ni važno. Važno je, da je človek Jugoslovčan v svojem srcu in ne v gumbnici. Tako vam pravim. Delo je težko. Ko boste prišli v življenje, boste videli, da ne gre vse tako gladko in naglo, kakor si predstavljate sedaj . . . Tako je govoril. Nehvaležni študentje pa so se mu posmehovali. Prekratka se jim je zdela doba med prvim jokom in drugim. Danes navdušen habsburško-avstrijski Slovenec, jutri navdušen Jugoslovčan. Pa še pravi, da ne gre vse tako naglo, kakor si mladi študentje predstavljajo. Zanj je bilo vse to prenašlo, zato je bil vedno navdušen. Prej, sedaj, v bodoče!

lavca, ki povzije kozarček vina na prazen želodec, drži roka pravice za vrat. Ta roka pravice pa ne vidi, kako šofer F. O. v Strojnih tovarnah ogroža življenje ljubljanskim pasantom. Temu šoferju je že bivši deželni predsednik Hribar za vedno prepovedal voziti avto, in mu odzvel šofersko legitimacijo, a vendar kljub takim prepovedim mož še vedno z avtomobilom nori po mestu. Prosimo tudi tukaj za red. — Ljublj. pasantje.

Seipel je zopet doživel dva nova poraza. Avstrijski poštarji so volili svoje stanovsko zastopstvo in je lista prostih strokovnih organizacij po celi državi zmagala, a na Dunaju naravnost z ogromno večino, čepravno je vladni aparat vse storil, da bi zmagala lista prodancev. — Enako porazno za režim so se izvršile volitve v personalno zastopstvo policije v Lincu. Zmagala je tudi v tej stroki socialistična lista, čeprav se je pretilo vsem, ki bodo socialistično volili, da ne bodo avanzirali. Kolo časa gre nevzdržno naprej!

Justični umor v Nemčiji. Lani je bil v Nemčiji na smrt obsojen ter obglavljen neki Rus, Jakubovski po imenu, ki je bil osumljen, češ da je umoril lastnega otroka. To se mu sicer ni moglo absolutno dokazati in je bil obsojen zgolj na podlagi indicijev. Že takrat so bili v javnosti veliki pomisleki, ampak nemška justica je približno tako kot ameriška, ki se ne briga za javnost. Sedaj so pa vendar prišli na sled, da je umoril otroka nek delavec, ki je mislil, da bo na ta način prišel do stanovanja, ker bi se družina namreč vsled umora razkopila. Proces bodo sedaj najbrž obnovili, toda Jakubovskemu ne morejo vrniti življenja. Ali se bo justica kdaj popravila?!

11. avgusta bo v Nemčiji praznik. Več nemških zveznih držav, na

čelu jim Prusija, so stavile predlog, da se proglasi 11. avgust za državni praznik, to je dan, na katerega je bila sprejeta sedanja republikanska ustava. To bo spet udarec za junckerje.

Ure in zlatnino na mesečne obroke brez povišanih cen. Ilger, Maribor, Gosposka ulica 15.

Trije slovenski delegatje na konvenciji socialistične stranke v New Yorku. Izmed delegatov, ki jih pošlje Pennsylvania na konvencijo socialistične stranke dne 13. aprila v New York, bosta tudi dva Slovenca: John Jereb iz Canonsburga in Anton Zornik iz Herminija. Delegete se je volilo po okrajih na podlagi števila članstva. Okraj Berks (v katerem je mesto Reading) ima sedem delegatov, okraj Allegheny (pittsburski distrikt) pet, Philadelphia tri, Westmoreland dva in Washington enega. S. Jereb bo zastopal okraj Washington in Zornik okraj Westmoreland. Z ohijsko delegacijo (12 delegatov) pride tudi s. Anton Garden, ki je ob enem delegat JSZ. Vsi trije so člani JSZ. Na konvenciji soc. stranke leta 1924 je bilo pet slovenskih delegatov, toda so vsi zastopali JSZ. Na konvenciji v Pittsburghu je bil njen delegat Chas. Pogorelec.

Tombola železničarskega glasbenega društva »Zarja« se vrši nepreklicno 3. junija 1928 ob 3. uri popoldne. Delavska godba potrebuje nove instrumente in zato segaje po srečkah, ki stane ena samo 2.50 Din. Dobitki pa so zelo lepi in dragi.

Gojzerji, lahki, poltežki in original, kakor tudi nad 30 modelov promenadnih čevljev, nudi Karo, Koroška cesta 19.

Izkaz tiskovnega sklada. V rdečem mesecu je zbral nek neimenovani sodrug železničar iz delavnice drž. žel. v Mariboru za tiskovni sklad »Delavske Politike« 827.50 Din, za kar mu iskrena hvala. Zaupniki, sledite lepemu zgledu požrtvovalnega sodruga!

(Sv. Magdalena) je bilo že preje na Pobrežju posebno pokopališče. Od časa, ko se je nehalo pokopavanje na starem mestnem pokopališču, imata mestni fari, t. j. stolna in frančiškanska, svoje pokopališče. Do tega je moglo priti samo vsled tega, ker je bil nemški občinski svet mariborski, katerega so tvorili sami sicer silno nacionalni, a obenem tudi svobodomiselní »purgarji«, kupil svet za pokopališče sam, z namenom, da bo pokopališče interkonfesionalno in da ne bo takoj katoliška cerkev sama z njim razpolagala, istega izkoriščala ter določala, koga se naj kje pokopje. To hrbtenico mariborskih Nemcev so vsekakor tvorili oni purgarji, ki so bili protestantovske (evangeljske) vere. Takrat je tedaj bil konflikt med cerkvijo in mestno občino. Občina pa je končno zmagala in cerkev je končno morala novo pokopališče posvetiti. Toda cerkev ni popustila, ampak je odprla ob Ptujski cesti, tam zunaj na Teznu, novo pokopališče, kjer se je začelo tudi že pokopavati, a se je potem pokopavanje zopet ustavilo.

Nekaj časa je bilo s tem mir. Toda ko so prišli klerikalci, ojačeni potom »nacionalnega« bloka v občinski svet, so mislili, da je prišel tudi čas in prilika, da izvedejo svojo akcijo glede pokopališča. Pri tem so mislili še prav dobro zaslužiti. Prišli so na sledečo idejo:

Staro mestno pokopališče, ki je cerkvena last in je že opuščeno ter je postalo mrtev kapital sicer mrtve roke, je treba z onim občinskim na Pobrežju zamenjati. V to svrhu so pustili klerosi obe pokopališči po svojih strokovnjakih oceniti. Ta cenitev je izgledala tako, da bi opuščeno cerkveno pokopališče bilo vredno po 50 Din kvadratni meter, a občinsko novo pa po 6 Din kvadratni meter! Mestna občina bi tedaj plačala cerkvi za pokopališče, ki nič več ne nese in ki bo moralo 50 let stati prazno, po 50 Din za kvadratni meter, a mestna občina bi pa dobila od cerkve za aktivno pokopališče po 6 Din za kvadratni meter!

To pa še ni vse. Klerikalci so za ta slučaj postavili v občinski proračun postavko 400.000 Din za napravo novega zidu okoli pokopališča, ki bi ga pa potem dali cerkvi. To je bil vsekakor višek »hohštaperije« in samo ter edino socialistom v občinskem svetu se je zahvaliti, da se ta špekulacija na škodo občinskih davkoplačevalcev ni izvršila.

Zastopnik demokratov je sicer pri prvi tozadevni obravnavi kazal nekaj odločnosti ter načelnosti, toda pri drugi in tretji so demokrati že zlezli pod klop in so se še samo izgovarjali na gospodarsko stran, medtem ko so socialisti zastopali ravnotako energično gospodarsko kot tudi načelno stališče, da so proti temu, da bi prišlo pokopališče iz rok občine nazaj v roke cerkve.

CENE „KARO“ čevljev

Polčevlji za gospode Din	255.-	naprej
Vis. čevlji za gospode	265.-	„
Strapacni za gospode	270.-	„
Gojzerci vse velikosti	290.-	„
Modni čevlji za dame	245.-	„
Otročki čevlji	70.-	„
Sandali la	60.-	„

Vse v najboljši kvaliteti brez odpadkov, brez papirja, lahko in poceni popravilo.

Lastni izdelki.

Lastna delavnica za popravila

Maribor, Koroška cesta 19.

Najbolj klavirno vlogo pa so igrali Nemci, na katerih ni ostala niti trohica svobodomiselnosti od preje in so popolnoma zlezli klerikalcem pod kuto. Njihov zastopnik je samo povdarjal, da bi bila kupčija za mestno občino preslaba, sicer pa bi oni bili za to.

Seveda so klerikalci položili potem pokopališčno zadevo v ozadje, da počaka jo boljših časov. Ti boljši časi so po njihovem mnenju sedaj tu in zato so prišli zopet s to zadevo na plan. Seveda zopet v drugačni obliki. Tokrat so šli namreč beraški patri frančiškani, ki po svojih statutih ne smejo imeti premoženja, pa so pokupili baje vsa posestva okoli mestnega pokopališča na Pobrežju z namenom, da mestni občini onemogočijo razširitev sedanega pokopališča. Nato pa so ponudili mestni občini 800.000 Din za pokopališče, češ, ti mestna občina, sedaj se moraš udati, ker smo ti vzeli možnost razširitve itd. Mestna občina pa še ni vgriznila v to jabolko in bo še nekaj vode poteklo po Dravi, predno bomo socialisti na to pristali, čepravno se je gospod Hrstelj izrazil, da je zapisano v cerkvenem kanoničnem pravu, da mora imeti cerkev vedno tudi pokopališče. Mi socialisti, ki smo dandanes res edina prava svobodomiselnna stranka, se poživljamo na srednjeveška kanoniška prava in bomo šli, če bo treba, z modernimi kanoni proti klerikalizmu za ljudske pravice.

Nekaj misli k nastopu „Delavskega odra“ v Ljubljani.

Če govorim o kulturi kakega naroda, govorim to gotovo z gotovim ozirom na vidne, zunanje znake, ki razodevajo to kulturo tudi pred zunanjim svetom. To se pravi: Bistvo prave kulture ne tiči in ne more tičati n. pr. že v samem bogatem zakladu od večjih in naprednejših narodov pobranih fraz, pač pa v dostopnosti malega naroda, oz. njegovih širokih plasti za razne moderne socialne in politične ideje, katerih pravilno umevanje s strani tega naroda mora roditi k napredku stremeče gibanje.

Mi Slovenici slovimo kot zelo dobri učenci. Radi, zelo radi se učimo, še rajši pa posnemamo druge narode. Logično bi moralo iz tega slediti, da moramo biti zelo kulturni in napredni narod. — Ali je temu res tako?

Odkrito govorjeno: Kamor človek pogleda, povsod mora priti do za nas vse prej kot ugodnih zaključkov. Slovenski proletarijat, ki bi moral biti nosilec splošnega napredka v Sloveniji, kulturno ognjišče za celo Jugoslavijo, je danes raztepen in se po svoji ogromni večini udinja pri raznih nazadnjaških in reakcionarnih meščanskih strankah, zavednem proletarijatu v škodo, sebi v pogubo. Po zaslugi tega nezavednega proletarijata nima slovenski proletarijat, bodisi gospodarske ali pa kulturne organizacije, ki bi njega lahko res uspešno branila pred gmotno in duševno reakcijo, ki jo nad njim izvaja skorumpirana balkanska buržuazija uprav po azijskih metodah. Jeli to znak naše kulturnosti, oz. naše duševne superiornosti med albanskimi narodi?

Res je, da današnja neznosna reakcija je veliko pripomogla, da smo prišli do teh, za nas uprav sramotnih razmer, vendar pa, če hočemo res sebi dobro, moramo vsaj sebi priznati, da ne tiči vzrok te dekadence samo v današnji reakciji, pač pa v naši zgodovini, ker ona nas je napravila, oz. vzgojila za narod sužnjev, kričev in bahačev in ne za ljudi odločnih dejanj. Zato bodo morale proletarske kulturne organizacije orati zelo trdo ledino. Vzgojiti bodo morale čisto novega našega človeka, človeka jeklenega značaja, človeka, ki bo čim spozna svojo zmoto, znal temeljito obračunati sam s seboj, s svojo preteklostjo, z vso to strupeno meščansko kulturo in družbo, katera se je doslej prisvajala monopole nad njegovo vzgojo. Iz teh večnih omahljivcev bo treba napraviti značajne in neizprosne borce za pravice proletarijata, borce za bolj človeške in kulturnejše družbo, katero pa lahko resniči samo socializem.

Da se vse to pravilno umeva s strani vodilnih činiteljev zavednega proletarijata nam dokazuje potencialna kulturna akcija »Svobode« v Sloveniji. In lahko z mirno dušo trdimo, da je že z samo vprizoritvijo »Križe« po »Delavskem odru« v Ljubljani prvi resnejši in odločnejši korak k temu cilju napravljen. Če bo »Svoboda« tudi v nadalje vstrajala na tej poti, upamo, da bo kaj kmalu ustvarila pri nas tudi svobodnega človeka, ki si bo znal ustvariti sebi politično, gospodarsko in kulturno svobodo in enakopravnost.

V delu je naša rešitev!

Pokopališčna politika mariborskih klerikalcev.

Klerikalec je neugnan in ne odnela z lepa, kadar mu gre za gotovo korist. Ako se mu ne posreči prvič, potem poskusi drugič in tretjič, četudi treba spreminjati taktiko; to nič ne de, samo da doseže glavni cilj.

V Mariboru imamo staro cerkveno pokopališče, ki je tekom časa precej zaraslo v mesto in zato je mestna občina kupila na Pobrežju prostor za mestno pokopališče za oni del mesta, ki leži na levem bregu Drave. Za desni dravski breg

Iz delavske Slovenije.

Maribor. Detoljub.

Dragi starši!

Prosimo Vas, da si pridržite torokov večer, dne 22. majnika, kot prost večer, ker Vas mi vabimo, da obiščete ob pol 20. uri nov skromni dom »Detoljubov« na vrtu »Ljudskega doma« na Ruški cesti 7.

Ob tej priliki se vrši letošnji občni zbor, na katerem boste natančneje izvedeli o življenju in delovanju otrok preteklega leta.

Sporočiti Vam hočemo tudi, kako si predstavlja društvo zaščito in skrbstvo otrok, da lahko pomaga staršem v njihovih težkih skrbih in dolžnostih pri vzgoji njih ljubljencev.

Prosimo Vas za točnost ter Vas pozdravljamo s pristrčnim »prijateljsvom«.

Odbor.

Ljudska univerza v Mariboru. V soboto 19. maja in v nedeljo 20. maja od 9. do 12. ure dopoldan in od 2. do 6. ure popoldan je v veliki kazinski dvorani razstava ženskih ročnih del (čipke in veznine). Razstavljeni so izdelki ljubljanskega drž. zavoda in mariborskega ženskega društva. — V nedeljo 20. maja izlet v Celje. Pod vodstvom g. dr. Orožna ogled celjskih znamenitosti, celjskega gradu, popoldan ob 4. uri izlet v kopališče Laško. Odhod iz Maribora z jutranjim vlakom. Prijave sprejema in da informacije tajnik g. prof. Kos, Koroševa ul. 2 (dvorišče). — V ponedeljek 21. maja: Velostowne — ameriški narodni park, Niagara, New York. S 96 koloriranimi skript. slikami. Predava univ. prof. dr. V. Vouk iz Zagreba.

Celje.

I. pešizlet na Mrzlico z sodelovanjem pešskega in tamburaškega zboru priredijo celjski »Svobodaši« v nedeljo, dne 20. t. m. Zbirališče celjski kolodvor. Odhod iz Celja v Zalec z prvim vlakom ob 4. uri jutro. — Dobrodošli so stari in mladi, ki hrenijo po razvedrilu v naravi.

Vodja izleta.

Naročnikom »Delavske Politike« v mestu Celje na znanje! Ozirajoč se na želje posameznih naročnikov, smo sklenili, pobirati naročnino tudi v mestu potom naših zato pooblaščenih inkasantov. Isti se bodo odslej redno začetkom vsakega meseca zglašili pri vsakem naročniku. Naročnike prosimo, da naročnino držijo pripravljeno, da ne bodo imeli inkasanti nepotrebnih, dvojnih potov.

Uprava »Delavske Politike«, podružnica Celje.

Jesenice.

Spremembe vodilnih osebnosti

pri K. I. D. Po vojni se je po italijanskem sistemu uredilo v tovarnah K. I. D., da je imel vsak obrat svojega ravnatelja. Gotovo pa se je izkazalo to za obrate kot nepravilno in nezdruvo; zato se je sedaj zopet spremenilo, kot je bilo nekdanj, da je za vse tovarne in obrate eden tehnični ravnatelj kot vrhovni vodja dela in nad vsem tem z vrhovnim vodstvom generalni ravnatelj. Kot tehnični ravnatelj je sedaj nastopil za vse tri tovarne in vse obrate dosedanji inženir ravnatelj Kurt Hoffmann, ki je že 20 let pri K. I. D. zaposlen in je dosedaj vodil obrat Martinovih peči, kar bo tudi še v bodoče baje vodil poleg ostalega. Kot obratovodja za Martinarno je imenovan inž. Rebek. Dalje sta imenovana za prokurista dr. Maks Obersnel in Tverdy. Omenjamo vse to iz razloga, ker pričakujemo, da je s tem delavstvu morda le toliko izboljšano, da bodo izostale v bodoče razne protekcije pri nastavitvah delavstva in da bo nekdo tu, ki bo končno vsa vprašanja dela in delavcev redno reševal z delavskimi zaupniki. V kolikor poznamo ravnatelja Hoffmanna, je eden najizrazitejših in najsposobnejših ravnateljev K. I. D. ter tipičen in neizprosni predstavnik tega kapitali-

II. Okrožni zlet DTE „Svoboda“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „Svobodo“!

Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor

stičnega podjetja, vendar smo delavci za vsak red in delavno disciplino, če se krije paralelno temu tudi naše potrebe. Poznavajoči karakter rav. Hoffmanna, mislimo, da se položaj delavstva z njegovim nastopom ne bo poslabšal, seveda se bo on briga predvsem za interese podjetja; delavci pa se bomo morali boriti za svoje, in če bo protitok delavskih organizacij močan, se proti njemu ne bo dalo jadrati. Eno pa naj še pripomnimo in sicer, da naj se razredno organizirano delavstvo zaveda, da je glavna opora ravnatelja Hoffmanna klerikalno orijentirano delavstvo in to predvsem v Martinarni na Savi. Premislite ter stojte na straži in vrnite omamljene v organizacijo. Ravnatelj Hoffmann je svojevrsten modern podjetniški politik — s tem je povedano vse...

Smrtno ponesrečil pri delu. V pondeljek, dne 14. maja t. l., se je smrtno ponesrečil tov. delavec Jakob Pucelj v tovarni K. I. D. na Savi. Po strmi lestvi je šel k svojemu običajnemu delu na žerjav (granik), ki je za žično valjarno, omahnil je in padel na zemljo. Zadobil je težke notranje poškodbe in z razbito glavo obležal. Med prevozom v bolnico pa je preminul. Pokojnik je bil tovar. invalid, zapuščena žena in pet otrok. Vest o tej pretresljivi nesreči je napravila globok utis in razmišljanje o vzroku med delavsko javnostjo. Uboga žena je skoraj obupala, morali so jo spremljati domov. Saj je pa res strašno in nedoumno. Zjutraj je šel zdrav v službo — žena mu je pripravila zajutrak, da mu ga ponese, pa je našla mrtvega v bolnici. Ubogi ženi in zapuščenim deci naše globoko sožalje. — Primerno pa se zdi pripomniti še to, ker so že bili slučaj, da je eden ali drugi šele umiral na smrtni postelji — da so se že med tem časom umazani sebičneži tepli in preivali pri upravi posestva za tako tovarniško stanovanje. Takim idijotom, ki imajo s kapitalizmom vred enake nazore o ubogi zapuščenih vdovi, priporočamo, naj vsaj v takih slučajih, ala Pucelj, to opuste. Veliko je že bilo tako žalostnih slučajev in število tako nenadno zapuščenih žena in nepreskrbljenih otrok. Par dni po nesreči — ali smrti sploh — in nihče se ne zmeni več za nje; prepuščeni so kruti usodi pomanjkanja. Žalostno ali resnično! Morje pozabljenosti je večje, nego naravno morje. Vsak za sebe, yse drvi za zlatim teletom, za srečo, za tem, da bi se mu boljše godilo na tem svetu; a vse zaman; gorje prevladuje, obljuba, da dobi bogato plačilo na onem svetu tisti,

ki na tem svetu gineva od bede. V to obljubo najmanj 90 odstotkov našega delavstva in delavskih žena ne veruje več. Tudi tovarniškim vdovam delavcev K. I. D. se zadnje čase odpirajo oči. Organizacija, dokler je še bila močna, jim je priborila aprovizacijo in kurjavo — sedaj pa so jim reducirali vse na polovico — in skoro bodo še to zgubili ubogi tov. upokoenci in vdove. Kapitalistično izkoriščanje, ustvarjanje in uživanje nebes, temelječih na mrtvih krvavih delavskih truplih na tem svetu, ni paralelno temu. Gorje ljudske nevednosti bo šlo do svoje višine, do spoznanja, ki bo rodilo organiziran odpor delavskih mas. Vse do tedaj pa bodo kapitalistični mlini mleli in drobili proletarska trupla in kosti. Strašno in resnično, a vendar ni mogoče milejše povedati. Ko se rodiš, se te veselijo proletarski starši z bridkim občutkom, babica in župnik vsled zaslužka in kapitalist, ker se mu rodi naraščaj suženjstva. Ko umrješ, plača žena, deca, mati in oče, ako moriš živeti, bratje in sestre. Tvojo smrt pa težko čaka vsled zaslužka kapitalist, ker si onemogel in slab za delo, nadalje oni, ki dela rakve, da zasluži, grobokop, če ima od jame zaslužek in zadnji zopet gosp. župnik, ki zasluži od pogreba — vse živi od tebe na tem svetu, nihče ti ne kreditira, da bi mu na onem svetu z obrestini povrnil, niti oni, ki to uči; pa saj ne more, če hoče živeti. Zato pa, ali boš ti še verjel? — Taka je ustava in postava ter pojmi in morala kapitalističnega sveta. — Ljudje pa le razmišljajo in počasi spoznavajo. Vsak upa: enkrat bo boljše in prav ima. — Rešitev delavstva je v njegovi moči.

Ljubljana-Siška.

Zadnji terek je socialistična stranka vršila lokalno zborovanje v Šiški. Obisk je bil povoljen z ozirom na razmere v pokretu, ki se polagoma sanirajo. Na zborovanju sta poročala naša sodruška občinska svetovalec Likar in Miklošič o delovanju ljubljanskega občinskega sveta. Iz dobro podanih poročil smo dobili vsi navzoči resen vtis, da je treba samo še jaknega delavskega pokreta, da bomo do prihodnjih volitev že pripravljeno in uspešen boj za svoje zastopstvo v občini. Že sedaj se pripravljamo, da bomo znali oteti delavstvo vplivu meščanskih demagogov, katerih delovanje se že sedaj dobro pozna. Pred zaključkom zborovanja sta prejela oba sodruška občinska svetovalec zahvalo za svoje resno, iskreno in pošteno delo v prid delavstvu. Skrbeli bomo, da vama ob prihodnjih volitvah ne bo treba samima v občini svet, ampak da bomo število naših

zastopnikov pomnožili, do česar nam gospodje klerikalci in demokrati sami pomagajo s svojim neiskrenim delom in demagoško politiko. Dva imamo in dovolj sta, da pazita in gledata na delo obljubarjev; prihodnjič nas bo pa gotovo več!

Šiška.

Podružnica »Svobode« v Šiški je ustanovila pevski zbor, katerega je tako zelo manjkalo in to predvsem v krogu, kjer živi na tisoče delavstva. Upamo, da ta ustanova ne bo povzročila brezpotrebnih pomislekov pri nikomur, temveč, da ta korak vsak, ki čuti razsodno, pozdravi ter podpre s svojimi močmi.

Zakaj smo se k temu odločili? Ali že nimamo v Ljubljani delavski pevski zbor — da, še celo dva ali tri? Imamo jih. Toda v Šiški je delavstvo doma in tu ga izrabljajo meščanske stranke za svoje namene, ga zastrupljajo z meščansko ideologijo, ter odtujujejo njegovim borbam. Zato, ker nočemo naših sinov in ne hčera več puščati zlorabljeni v meščanske namene in za meščanske interese. Hočemo našo mladino pritegniti nase, ker je naša in jo vzgojiti za pravo razumevanje delavskega vprašanja.

Zato, sodruzi in prijatelji socialističnega pokreta, apeliramo na vas, da nam pomagate. Tudi petje je potrebno. Tudi naše socialistične pesmi in koračnice morajo zadoneti po mestih, trgih in vaseh iz grl naših sodrugov. Tudi delavec naj se opaja na krasotah in milinah pesmi, donečih iz prsih, ki čutijo razredno — socialistično!

Sodrugji, pomagajte nam! Delavec-socialist, svojega sina ali hčera v delavske vrste! Ker sicer nisi niti polovičen socialist. Up in pogum naj velja vsepovsod in tako tudi tukaj in zadivil vas bomo z našimi glasovi in gromkim odmevom: »Za svobodo — in pravico — vseh ljudi!«

Pristop in druge informacije vsak dan v tednu v tajništvo »Svobode«, Šiška, Zadrugi dom.

Dobrunje.

Podružnica »Svobode« v Dobrunjah bo vprizorila v nedeljo, dne 20. maja popoldne ob 4. uri v Zalogu pri g. Cirilu Požarju veselo burko v II. dejanjih »Scapinove zvijače«. Vabimo vse sodruge iz okolice in Ljubljane, da se predstave udeležijo. — Delu čast in oblast!

Studenci pri Mariboru.

Dne 10. maja se je vršila pri nas redna občinska seja. Z običajno zamudo in konstatiranjem sklepčnosti je župan s. Kaloh otvoril sejo. Socialistični klub je bil polnoštevilno navzoč. Od nasprotnih klubov se je več odbornikov iz neznanih vzrokov oprostilo. Zapisnik zadnje redne seje se je z malonskostnimi popravki odobril. Nato je poročal župan o raznovrstnih, na podlagi sklepa zadnje seje izvršenih nalog, med drugimi tudi, da je pravda, ki jo zastopa g. dr. Leskovar, proti svoječasemu cerkveno konkurenčnemu odboru, neugodno izpadla. Glede novega poljskega in gozdnega čuvaja se je soglasno

sklenilo, naj si izvolijo posestniki enega po lastni želji in obvestijo o tem občinski urad v odobrenje. Samoumevno je, da naj posestniki po možnosti prispevajo k plačilu, kot je bilo tudi dosedaj običajno.

Nato je prečital župan nebroj dopisov in pritožb, med temi tudi dopis mestnega magistrata v Mariboru glede gradbe novega mostu, ki bi vezal Studence z Mariborom, in sicer v smeri Koroško predmestje Studenci. K besedi se je javil občinski svetnik sodr. Leskošek in je v imenu socialističnega kluba podal sledečo izjavo: Imenovani projekt razpravljamo, pač pa se ne strinjamo s predloženim načrtom, ker ne odgovarja tukajšnjim razmeram. Prvič ne more biti govora, da bi se razširila Slomškova, oz. Obrežna cesta, katere se bo itak morala v doglednem času opustiti, vsled česar bo prišla v poštev Jurčičeva ulica kot glavna. Iz predloženega načrta pa je razvidno, da se namerava graditi novi most v smeri Koroškega predmestja, Slomškove ulice, kjer stoji hiša gosp. Šnuderla, oz. sosedna občinska in kateri bi se morali odstraniti. Nasprotno pa bi bilo precej ugodnejše za novi most, če se gradi naravnost proti Ciril Metodovi ulici. Ako se povdarja, da bi bila imenovana ulica za avtopromet preozka, pripominjamo, da je široka 12 metrov in torej širša kot pa Vetrinjska ulica v Mariboru, kjer se vrši glavni avtobusni promet. Sicer pa bo itak morala ostati glavna avtobusna proga tudi v bodoče na desnem bregu, ker to zahtevajo razmere. Sklene se končno na predlog svetovalec sodr. Pregla, da se tozadevno nemudoma obvesti mestni magistrat v Mariboru. Sicer smo pa mnenja, da v doglednem času do te gradbe ne bo prišlo, ampak so to samo predpriprave.

Glede raznovrstnih popravil in nedostatkov pri občinskih hišah se sklene, da se izvršijo samo najnujnejši, ker vsega občinski proračun ne dopušča. Nadalje se sklene zgraditi na oglu Kralja Matjaža ulice vodni basen, kateri je vsled pomanjkanja vode v slučaju požara tamkaj nujno potreben in h kateremu je tudi okrajni zastop obljubil svoj prispevek.

V tajni seji, ki se je nato vršila, so se raznovrstne prošnje za podporo društev na podlagi proračuna deloma ugodno rešile, kakor tudi ena za domovinsko pravico. Pripomniti moramo, da se je vršila seja popolnoma mirno in stvarno, čemur je mnogo pripomoglo dejstvo, da so bili odsotni nekateri odborniki, kateri pri vsaki priliki nagajajo.

Ker se ni nihče več k besedi javil, je sodr. župan sejo zaključil ob 12. uri ponoči.

Delavsko pevsko društvo „Solidarnost“ v Kamniku

razvije 8. julija svoj društveni prapor ter vabi k tej proslavi vsa delavska kulturna in izobraževalna društva in strokovne organizacije. Na predvečer koncert vseh delavskih pevskih društev. Drugi dan sprejem gostov na kolodvoru, razvitje prapora, zabijanje spominskih žebeljev ter obhod po mestu. Popoldne veselica.

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Nabirajte
nove
naročnike

Praške šunke

prvovrstne na debelo in drobno nudi
tovarna Jos. Benko
Murska Sobota

ter vse vrste prekajenega mesa in
klobase po izredno nizkih cenah. Priporoča
posebno hotelirjem in restavracijam sveži kare
mladih prašičev. Zahtevajte cenike!

Garantirano la. blago! Skrajno znižane cene!